

Siedem miliardów Innych

Anna Matera-Klinger, Violaine Foizon

W maju 2015 r. liczebność populacji światowej przekroczyła siedem miliardów. Wśród nich Ty, my, oni, inni. Właśnie ci *Inni* stali się bohaterami fascynującego projektu światowej sławy fotografa Yanna Arthusa-Bertranda. Uczestnikami projektu było 6 tys. osób z 84 krajów, które udzieliły kilku tysięcy godzin wywiadów. I właśnie te osoby, ich przeżycia i sposób przedstawienia ich uczuć urzekły nas – dwie nauczycielki języka francuskiego. Najpierw był podziw dla postaci fotografa, potem oczarowanie realizacją jego ostatniego pomysłu, a następnie plan, by takie wspaniałe przedsięwzięcie *przedłużyć* w warunkach szkolnych z młodymi osobami.

Yann Arthus-Bertrand, urodzony w 1946 r., zawsze pasjonował się życiem zwierząt i światem natury. Jako dwudziestolatek kierował rezerwatem przyrody w środkowej Francji, a w wieku trzydziestu lat wyjechał do Kenii w celu obserwacji życia lwiej rodziny. Zarabiał na swoje utrzymanie, kierując lotami balonem, i wtedy odkrył, jak piękna jest Ziemia widziana z lotu ptaka i jak zgubny wpływ może mieć na nią człowiek. Postanowił zająć się fotografią z powietrza, a lwy nazwał swoimi *pierwszymi nauczycielami fotografii*.

Został fotografem reportażowym, współpracownikiem znanych i poważanych czasopism, takich jak: *National Geographic*, *Géo*, *Paris Match*, *Life*. Jego zainteresowania coraz bardziej zwracały się w stronę relacji człowiek – zwierzęta – przyroda. W 1991 r. założył pierwszą agencję zajmującą się fotografią z powietrza: *Altitude*. Jest autorem albumu *Ziemia widziana z nieba* (1999), który odniósł niebywały sukces, a wystawę, na której były prezentowane jego zdjęcia, obejrzało 200 mln osób w 100 krajach.

W 2005 r. Yann Arthus-Bertrand założył fundację *GoodPlanet*, angażującą się w edukację na rzecz ochrony środowiska, a także w walkę przeciw zmianom klimatycznym i ich konsekwencjom. W ramach działalności fundacji Arthus-Bertrand rozpoczął realizację projektu *6 miliardów Innych*, który przekształcił się w *7 miliardów Innych*. Zasada była prosta: przeprowadzić wywiady z mieszkańcami różnych części naszej planety, ludźmi o różnym poziomie wykształcenia, w różnym wieku, o różnych przekonaniach, aby pokazać, co nas dzieli, ale przede wszystkim – co nas łączy.

W 2011 r. we wstępie do opisu swojego projektu pomysłodawca *7 miliardów Innych* napisał tak:

Wszystko zaczęło się od usterki helikoptera pewnego dnia w Mali. W oczekiwaniu na pilota rozmawiałem przez cały dzień z mieszkańcem tamtejszej wioski. Opowiadał mi o swojej codzienności, nadziejach, obawach; jego jedyną ambicją było wykarmienie dzieci. Zanurzyłem się w świat najbardziej elementarnych trosk. Ten nowo poznany człowiek patrzył mi prosto w oczy bez śladu najmniejszej skargi, prośby, poczucia krzywdy. Wyjechałem, by fotografować krajobrazy, a zostałem urzeczony jego spojrzeniem i słowem.

Następnie, przyglądając się naszej planecie z lotu ptaka, marzyłem, by usłyszeć i poczuć to, co nas – rodzaj ludzki – łączy. Z góry Ziemia jawiła mi się jako ogromna przestrzeń do podziatu. Ale gdy tylko stawiałem tu stopę, mierzyłem się z problemami. Musiałem walczyć z administracyjnym rygoryzmem każdego państwa, a nade wszystko ze światem barier, które symbolicznie odzwierciedlały trudności w relacjach międzyludzkich.

Żyjemy w niezwykłym czasie. Świat pędzi w zawrotnym tempie. Mam 65 lat i kiedy rozmyślałem o tym, jak żyli moi rodzice, ledwo potrafię sobie to wyobrazić. Mamy dziś do swojej dyspozycji całą gamę niesamowitych narzędzi komunikacji – możemy wszystko widzieć i wszystkiego się dowiedzieć, nigdy bowiem nie mieliśmy dostępu do większej ilości informacji. To świetnie. Ale, jak na ironię, wciąż bardzo słabo znamy naszych sąsiadów. A dziś przecież jedynym sensownym postępowaniem jest wyjście naprzeciw Innemu. Zrozumienie go.

(Źródło: *7 miliardów Innych*)

Zrozumieć Innego

Idea zrozumienia Innego była punktem wyjścia naszego międzynarodowego francuskojęzycznego projektu, którego realizacja rozpoczęła się w listopadzie 2014 r., a zakończyła w kwietniu 2015 r.

Pierwszym etapem i celem projektu było zapoznanie uczniów z sylwetką i działaniami Yanna Arthusa-Bertranda jako wielkiego fotografa, reportera, dziennikarza i ekologa francuskiego, autora książki *Ziemia widziana z nieba* i inicjatora wielu projektów, a w szczególności *7 miliardów Innych*.

Kolejnym krokiem było obejrzenie trzech wywiadów (we francuskiej wersji językowej) z projektu *7 milliards d'Autres*. Chodziło o pokazanie, że pomimo różnego pochodzenia, różnych środowisk, z których się wywodzimy, różnego wieku, różnych możliwości edukacyjnych – istoty ludzkie mają te same marzenia, wspomnienia, oczekiwania, dylematy życiowe, tak samo cierpią. Spośród czterdziestu istotnych pytań projektu uczniowie wybrali te, które szczególnie zwróciły ich uwagę. Mieli swoich ulubionych rozmówców z różnych stron świata. Przy doborze swoich późniejszych pytań do realizacji projektu szkolnego inspirowali się

najczęściej tymi, które dotyczyły szczęścia, dzieciństwa, bogactwa, przyszłości, odpoczynku.

Następny nasz cel wypływał z idei zaproponowanej przez Instytut Francuski w Polsce, a podchwyczonej przez Instytut Francuski w Pradze, mianowicie zachęcałyśmy uczniów do kręcenia filmów, a ogólniej do rozwijania kultury filmowej. Nauka języka z wykorzystaniem filmów, wzbogaca kompetencje uczących się i motywuje ich do działania. I to był kolejny etap projektu.

Uczniowie z Pragi i Poznania pracowali w grupkach 2-, 3- lub 4-osobowych. Dobór grup był dowolny. Swoim rozmówcom uczniowie zadawali kilka ogólnych pytań inspirowanych projektem. Zwracali się do członków swojej rodziny, do swoich przyjaciół albo do osób spotkanych na ulicy. Po otrzymaniu zgody rozmówców uczniowie filmowali ich wypowiedzi.

Inne cele projektu to: doskonalenie języka francuskiego, ale również respektowanie różnorodności językowej, co jest jednym z priorytetów zjednoczonej Europy. Uczniowie używali wielu znanych im języków, a więc poza czeskim i polskim – wietnamskiego i chińskiego, które są językami ojczystymi niektórych spośród uczniów. W wywiadach słyszymy również angielski, francuski, norweski, hiszpański. Nie miało znaczenia, czy osoby, z którymi przeprowadzano wywiad, mówiły po francusku, czy nie, gdyż uczniowie mieli za zadanie dołączyć napisy w języku francuskim do swoich produkcji filmowych.

Dlaczego warto?

Jesteśmy przekonane, że czas spędzony na realizacji projektu przyniósł wiele korzyści. W sferze motywacji udział w projekcie sprawił uczniom przyjemność. Mogłyśmy zaobserwować, że od momentu obejrzenia dokumentów wideo Yanna Arthusa-Bertranda w szkole, aż do realizacji przez uczniów ich własnych filmików młodzi ludzie byli bardzo aktywni, zadawali wiele pytań, nie mogli się doczekać, kiedy wspólnie obejrzą swoje filmy na ekranie, ale także kiedy poznają filmy innych uczniów, w tym te wykonane przez młodzież z sąsiedniego kraju.

Na poziomie językowym uczniowie mogli odkryć i wykorzystać wszystkie swoje umiejętności językowe, zarówno w języku ojczystym jak i francuskim. Komunikacja odbywała się też z wykorzystaniem innych, znanych uczniom, języków.

Projekt pozytywnie wpłynął na kompetencje interpersonalne uczniów. Sprzyjał współpracy między uczestnikami projektu: musieli oni wspólnie zdecydować o wyborze zadawanych pytań, każdy mógł dowolnie rozwinąć swoje kompetencje. Niektórzy np. woleli zająć się stroną techniczną niż kwestiami merytorycznymi projektu.

Uczniowie rozwinęli także swoje kompetencje interkulturowe. Mamy nadzieję, że ten projekt pozwolił młodym osobom otworzyć się na innych, uszanować różnice, dostrzec i docenić niematerialne bogactwo innych kultur. Jesteśmy głęboko przeświadczone, że uczniowie będą odtąd pamiętać, że niezależnie od istniejących ograniczeń, jakiegokolwiek by one były, możliwe jest ich przekroczenie. Bariery różnego typu nie przeszkodzą nigdy nikomu dzielić się radością wspólnego życia na Ziemi.

Prezentacja projektu była częścią obchodów Dni Frankofonii w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Poznaniu w marcu 2015 r. I choć w samym projekcie czynnie wzięły udział tylko dwie klasy: jedna czeska i jedna polska, wieść o nim i o jego francuskim inicjatorze rozeszła się wśród całej społeczności szkolnej.

Kto wie, może ten artykuł zainspiruje także Czytelników do rozwijania idei Yanna Arthusa-Bertranda? Co ważne – wywiady przeprowadzone w ramach projektu *7 milliards d'Autres* są przetłumaczone na wiele języków, a więc mogą być wykorzystane przez nauczycieli różnych języków obcych, a znalezienie ich w Internecie nie sprawi nikomu kłopotu.

Materiał z projektu

Materiał filmowy

Anna Matera-Klinger

Nauczycielka języka francuskiego w klasach dwujęzycznych gimnazjalnych i licealnych, wykładowca Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Violaine Foizon

Lektorka języka francuskiego w sekcji dwujęzycznej w Liceum im. Jana Nerudy w Pradze (Czechy).